

Izricanje posvojenosti u hrvatskom jeziku (na primjeru objava na društvenim mrežama)

Križanac, Natalia

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:377359>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-08-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET

Natalia Križanac

Izricanje posvojnosti u hrvatskom jeziku
(na primjeru objava na društvenim mrežama)

(ZAVRŠNI RAD)

Rijeka, 2019.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Natalia Križanac

Matični broj: 0009077989

Izricanje posvojnosti u hrvatskom jeziku
(na primjeru objava na društvenim mrežama)

ZAVRŠNI RAD

Preddiplomski studij: Hrvatski jezik i književnost

Mentorica: doc. dr. sc. Anastazija Vlastelić

Rijeka, rujan 2019.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA	3
3. IZRICANJE POSVOJNOSTI PREMA SUVREMENIM GRAMATIKAMA	5
3.1. Posvojni genitiv prema <i>Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta</i> Josipa Silića i Ive Pranjkovića	5
3.2. Posvojni genitiv prema <i>Hrvatskoj gramatici</i> Eugenije Barić i suradnika	7
3.3. Suвременa promišljanja o posvojnosti u hrvatskom jeziku	9
3.3.1. Genitiv s prijedlogom <i>od</i>	12
4. SINTAKTIČKA SINONIMIJA	16
4.1. Semantički / semiotički trokut.....	17
4.2. Područje stilističkih metodoloških načela.....	21
5. IZRICANJE POSVOJNOSTI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA	22
6. ZAKLJUČAK.....	27
7. Literatura i izvori	29
8. Popis slika.....	31
9. Sažetak i ključne riječi	32
10. Naslov i ključne riječi na engleskom jeziku	33

1. UVOD

Predmet je istraživanja ovoga završnog rada izricanje posvojnosti u hrvatskom jeziku koje se javlja na hrvatskim društvenim mrežama (Facebook, Instagram) s obzirom na kategoriju [+/- živo] *posjednika* (subjekta posjedovanja) i *posjedovanoga* (objekta posjedovanja).

Nakon uvodnog je dijela dana metodologija istraživanja, koja sadrži kratak pregled tijeka provedbe istraživanja iz odabranih kategorija sintakse.

Motiv je za ovo istraživanje ponajprije bilo izricanje posvojnosti prema suvremenim gramatikama. Temeljnu literaturu čini *Gramatika hrvatskoga jezika* autora Josipa Silića i Ive Pranjkovića (2007.), koja izrijeком govori o sintaktičkoj sinonimiji. Autori daju pregled posvojnoga genitiva s prijedlogom *od*, na što ću se u radu posebno osvrnuti. Spomenuto ću uspoređivati s *Hrvatskom gramatikom* autora E. Barić, M. Lončarića, D. Malić, S. Pavešića, M. Petija, V. Zečević i M. Znike, koji detaljno govore o posvojnomo genitivu. Literaturu za teorijski dio rada čine i suvremena promišljanja o posvojnosti u hrvatskom jeziku, odnosno suvremeni članci koji se bave izricanjem posvojnosti u hrvatskome jeziku, a potom i članak Diane Stolac *Sintaktička sinonimija* (2007).

Budući da je jezik društvenih mreža vrlo aktualna tema u hrvatskom jezikoslovlju, a izricanje posvojnosti jedna od čestih tema savjetničke literature, upravo se ta jezična činjenica u navedenu korpusu pokazala izazovom za detaljniji opis. Cilj je ovoga završnog rada opisati načine izricanja posvojnosti u hrvatskom jeziku koji se javljaju na hrvatskim društvenim mrežama s obzirom na kategoriju [+/- živo] *posjednik* (subjekta posjedovanja) i [+/- živo] *posjedovano* (objekta posjedovanja).

Nakon opisa posvojnoga genitiva opisanih u *Gramatici hrvatskoga jezika* te *Hrvatskoj gramatici* izložit ću rezultate analize korpusa, a riječ je o analizi izricanja posvojnosti na društvenim mrežama Facebook i Instagram.

Na kraju slijedi zaključak te popis korištene literature.

2. METODOLOGIJA

Tema je ovoga završnog rada izricanje posvojnosti u hrvatskom jeziku koje se javlja na hrvatskim društvenim mrežama s obzirom na kategoriju [+/- živo] *posjednika* (subjekta posjedovanja) i *posjedovanoga* (objekta posjedovanja). Najprije ću se osvrnuti na pregled posvojnoga genitiva, odnosno dat ću uvid u funkcije genitiva uspoređujući dvije suvremene gramatike – *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* Josipa Silića i Ive Pranjkovića (Školska knjiga, Zagreb, ²2007.) te *Hrvatska gramatika* Eugenije Barić i sur. (Školska knjiga, Zagreb, ⁴2005.). Nadalje, opisi posvojnoga genitiva dani u spomenutim gramatika bit će dovedeni u vezu s aktualnim člancima o izricanju posvojnosti u hrvatskome jeziku: Branko Kuna, *O izricanju posvojnosti prijedložnim genitivnim izrazima* (Jezikoslovlje, Osijek, 1999), *Između atributne i predikatne posvojnosti* (Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2003) te Krešimir Mićanović, *Posvojni pridjevi i izražavanje posvojnosti* (Suvremena lingvistika, Zagreb, 2000) i *Posvojnost* (Suvremena lingvistika, Zagreb, 2001).

Nakon teorijskoga dijela o izricanju posvojnosti u hrvatskome jeziku i sintaktičkoj sinonimiji dat ću analizu korpusa. Kao korpus istraživanja odabrala sam društvene mreže Facebook i Instagram, dvije od tri najpopularnije platforme za komuniciranje s većim brojem korisnika prema broju hrvatskih korisnika (Preprović 2019).¹ Riječ je o objavama korisnika društvenih mreža prijateljima na Facebooku (ukupno 312) i pratiteljima na Instagramu (ukupno 207) nastalim tijekom mjeseca

---

¹ <https://www.drustvene-mreze.com/najpopularnije-drustvene-mreze-u-hrvatskoj-popis-drustvenih-mreza/> (preuzeto: kolovoz 2019.). „Facebook je najpopularnija društvena mreža na svijetu s otprilike 2,2 milijarde aktivnih korisnika. Treća je najposjećenija web stranica na svijetu dok Google zauzima prvo mjesto, a YouTube drugo mjesto. Instagram je u vlasništvu kompanije Facebook, a koristi ga oko milijardu korisnika. Korisnici koji najčešće koriste Instagram su u dobi od 18 do 29 godina.“ (Preprović 2019).

srpnja i kolovoza ove godine. Dob je autora objava, odnosno prijatelja i pratitelja, na društvenim mrežama od 20 do 30 godina, a prevladavaju osobe ženskoga spola.

Analizom se korpusa željelo utvrditi koji su načini izricanja posvojnosti dominantni na društvenim mrežama Facebook i Instagram u promatranom razdoblju, s obzirom na kategoriju [+/- živo] subjekta i objekta posvojnosti.

3. IZRICANJE POSVOJNOSTI PREMA SUVREMENIM GRAMATIKAMA

3.1. Posvojni genitiv prema *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta Josipa Silića i Ive Pranjkovića*

Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta Josipa Silića i Ive Pranjkovića (Školska knjiga, Zagreb, ²2007.) opisuje posvojni genitiv. Autori definiraju genitiv kao padež ticanja te navode da od svih kosih padeža on ima najšire i najopćenitije značenje. Drugim riječima, on znači da je kakav predmet (u širem smislu) u odnosu s nekim drugim predmetom. Taj odnos može biti prostorni ili vremenski, a može biti i logički složeniji, tj. može značiti udaljavanje predmeta od predmeta, pripadnost predmeta drugomu predmetu, svojstvo predmeta, dio predmeta, izuzimanje, potjecanje, uzročno-posljedičnu povezanost među predmetima ili događajima i dr. U ovome će radu naglasak biti na pripadnosti predmeta drugomu predmetu.

S obzirom na konkretnija značenja i službe može se izdvojiti više različitih tipova besprijedložnoga genitiva: posvojni, subjektni, objektni, objasnidbeni (eksplikativni), dijelni (partitivni), genitiv igre, slavenski, vremenski, genitiv svojstva ili kvalitativni genitiv, genitiv dobi, ablativni, genitiv podrijetla, emfatični, genitiv zaklinjanja, genitiv cjeline (ili vrijednosti), genitiv obilja i/ili oskudice.

Budući da je cilj ovoga rada istražiti i objasniti izricanje posvojnosti na društvenim mrežama, posebno valja istaknuti posvojni genitiv.

Posvojni genitiv, prema *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta Josipa Silića i Ive Pranjkovića*, označuje *posjednika* (lat. *possessor*), tj. predmet (posebno često osobu) kojemu što pripada, onoga koji što posjeduje i dolazi uz imenske riječi što označuju *posjedovano* (lat. *possessum*), npr. *sestra moga prijatelja, kuća njezina brata, pjesme Tina Ujevića*.

Tako je posvojni genitiv u pravilu dvočlan (uz imenicu dolazi još kakva imenska riječ: zamjenica, pridjev ili imenica). Ako je jednočlan, preobličuje se u pridjev, npr. *sestra prijatelja* → *prijateljeva sestra*, *kuća brata* → *bratova kuća*, *pjesme Ujevića* → *Ujevićeve pjesme*.

Od toga mogu biti izuzeti slučajevi u kojima genitiv dolazi u množini (jer se pridjevom ne može dati obavijest o množini), npr. *dom umirovljenikā*, *glas očajnikā*, *zemlja sretnikā*.

Izuzimaju se od toga pravila također oni spojevi riječi u kojima imenica u genitivu označuje predstavnika vrste, npr. *glava žene*, *radost pobjednika*, *oči bolesnika*.

Nadalje, autori opisuju posvojni genitiv s prijedlogom *od*. Navode da je danas rijetko u porabi (npr. *kapetan od lađe*, *sin od ujaka*, *brat od strica*). „No ima primjera u kojima je i danas običan, npr. *džepovi od hlača*, *Prokleta avlija od Ive Andrića*“ (Silić-Pranjaković 2007: 205). Dakako, prvi je primjer moguć jer je riječ o neživom posjedovatelju (*ključ od brave*, *noga od stola*, *ugao od kuće...*), dok je drugi primjer značajka razgovornoga stila, odnosno standardnojezično nije prihvatljiv, o čemu će više riječi biti u poglavlju 3.3. *Suvremena promišljanja o posvojnosti u hrvatskom jeziku*.

Kao što je već navedeno, cilj je ovoga završnog rada prikazati neke od izazova koji se javljaju pri izboru između dvaju različitih izraza za istu sintaktičku kategoriju pri izricanju posvojnosti. Korpus su za analizu izricanja posvojnosti objave na društvenim mrežama.

Genitiv s prijedlogom *od*, posebno kad se odnosi na ljude, često označuje tip ablativnosti vezan za podrijetlo, npr. *Ona je od roda Pavića*, *Starinom je od lomničkih plemenitaša*, *Veber potječe od moravskih doseljenika*.

Ablativne je naravi i tvarni genitiv (genitiv materije), u kojemu se oblikom genitiva s prijedlogom *od* označuje tvar od koje je što načinjeno, npr. *kuća od kamena, čaša od lijevanog stakla, zavjesa od dima*.

Zaključno, *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* Josipa Silića i Ive Pranjkovića (2007) definira genitiv kao padež ticanja te navodi da on znači da je kakav predmet (u širem smislu) u odnosu s nekim drugim predmetom.

Posvojni genitiv označuje *posjednika* (lat. *possessor*), tj. predmet (posebno često osobu) kojemu što pripada, onoga koji što posjeduje i dolazi uz imenske riječi što označuju *posjedovano* (lat. *possessum*). Uz navedeno, posvojni genitiv s prijedlogom *od* danas rijetko u porabi jer nije standardnojezično prihvatljiv (npr. *kapetan od lađe*), no ima primjera u kojima je i danas običan (npr. *džepovi od hlača*).

3.2. Posvojni genitiv prema *Hrvatskoj gramatici* Eugenije Barić i suradnika

Hrvatska gramatika Eugenije Barić i sur. (Školska knjiga, Zagreb, ⁴2005.) također opisuje posvojni (posesivni) genitiv, a definira ga kao imenički atribut u genitivu kojim se izriče pripadnost po vlasništvu ili kakvu sličnom pravu i vlasti (Barić i dr. 2005: 557).

Porijeklo posvojnoga genitiva autori gramatike objašnjavaju prema modelu transformacijske gramatike. Konkretno, u rečenici *Kaput tvoga brata visi u hodniku*, koja je nastala od ishodišnih 1. *Kaput visi u hodniku* 2. *Kaput je brata* 3. *Brat je tvoj* takav je posvojni genitiv imenički atribut *tvoga brata* koji se sastoji od imenice u genitivu *brata* kao atributa imenici *kaput*, s pridjevskim atributom *tvoga*, a nastao je preoblikom od predikatnog imena u genitivu *tvoga brata* u rečenici *Kaput je tvoga*

brata pri uvrštavanju atribucijom treće rečenice u drugu: *Kaput je brata koji je tvoj* i dalje: *Kaput je tvoga brata*, nakon čega se tako dobivena rečenica atribucijom uvrštava u prvu: *Kaput koji je tvoga brata visi u hodniku* i konačno: *Kaput tvoga brata visi u hodniku*.

Takvim se imeničkim atributom izriče pripadnost po vlasništvu, autorstvu, izboru, posjedu i slično.

U ljetne večeri mreže moga djeda postaju srebrne. (M. C. Nehajev)

One godine baš izadoše „Pošurice“ J. E. Tomića. (S. Mađer)

Posvojnim genitivom se izriče i pripadnost po rodbinskom odnosu, npr.: *Ona je žena moga prijatelja.* (J. P. Kamov)

Pripadnost po vlasništvu ili sličnom pravu izriče se posvojnim genitivom bez atributa ili druge oznake kad je taj posvojni genitiv od prezimena na *-ić*. Takav genitiv dolazi ispred imenice kojoj je atribut i stilski je obilježen kao pučki izraz, npr.: *Sjetio se društva koje se svakog jutra kao za pakost našlo pred Ramića hanom.* (A. Nametak)

Rjeđe se takav genitiv nalazi iza imenice kojoj je atribut: *Vraćaj Anu kuli Smiljanića.* (Hrv. nar. pj.)

Posvojnim se genitivom izriče i pripadnost koja se zamišlja kao neko pridruživanje slično vlasništvu ili srodstvu, npr.: *Braćo moja i građani plemenitoga varoša, došao je čas da pokažemo da smo slobodnim svoji ljudi.* (A. Šenoa).

Zaključno, *Hrvatska gramatika* Eugenije Barić i sur. (Školska knjiga, Zagreb, ⁴2005.) posvojni (posesivni) genitiv opisuje kroz kategoriju imeničkoga atributa u genitivu kojim se izriče pripadnost po vlasništvu ili kakvu sličnom pravu i vlasti, a

njegovo nastajanje tumače transformacijom ishodišnih rečenica. Posvojnim se genitivom izriče pripadnost po rodbinskom odnosu te pripadnost koja se zamišlja kao neko pridruživanje slično vlasništvu ili srodstvu. Pripadnost po vlasništvu ili sličnom pravu izriče se posvojnim genitivom bez atributa ili druge oznake kad je taj posvojni genitiv od prezimena na *-ić*.

3.3. Suvremena promišljanja o posvojnosti u hrvatskom jeziku

Branko Kuna u članku *O izricanju posvojnosti prijedložnim genitivnim izrazima* navodi da se u relevantnim suvremenim hrvatskim gramatikama navode dva prijedložno padežna izraza koji u posvojnim sintagmama mogu biti u ulozi *posjednika*, *od+G* i *u+G*. Zašto su oba prijedloga s genitivom, razumljivo je zbog semantičke naravi toga oblika, jer genitiv je korelacijski padež čija je poraba uvjetovana povezanošću dviju pojava po nekom odnosu.

Postavlja se pitanje zašto neke od tih sintagmatskih i semantičkih funkcija, uz navedeni pridjev i genitiv, imaju i prijedložni genitivni izrazi. Je li riječ o sinonimiji, odnosno postoji li mogućnost potpune zamjenjivosti tih oblika, ili je riječ o izricanju različitih nijansi posvojnoga odnosa. Razlika se nameće već iz same činjenice što je u genitivu glavno sredstvo za izricanje spomenutih sintaktičkih i semantičkih funkcija genitivni morfem, u prijedložno padežnom izrazu to su prijedlozi, a nastavak je od sekundarnoga značenja.

Branko Kuna (1999) utvrđuje specifičnost prijedložnoga izricanja posvojnosti u odnosu na neka od drugih posvojnih sredstava. Autor opisuje genitiv kao padež koji ima najšire semantičko polje od svih padeža. Nadalje, navodi da genitiv može

imati gotovo sve sintaktičke funkcije u rečenici, stoga i ne čudi što on veže uza se i najviše prijedloga (oko 60).

U našim se gramatikama spominju dva genitivna prijedložna izraza kojima se izriče posvojni odnos, *od+G* i *u+G*. Autor ističe, ako sastavnice sintagme imaju semantičke oznake [+konkretno] i [-živo] uobičajen je prijedložni izraz *od+G*, u drugim leksičko semantičkim klasama imenica poraba je tog izraza naglašeno obilježena ili proskribirana (**brat od prijatelja; *knjiga od Lovre; *pjesma od Olivera*). Ipak stilske mogućnosti navedenoga genitivnog prijedložnog izraza nalaze primjenu u različitim funkcionalnim stilovima.

Kuna navodi da je u našem jezikoslovlju malo pisano o posvojnosti, a posvojnost u nastavku definira kao izvanjezičnu kategoriju, koja se u jeziku ostvaruje određenim gramatičkim sredstvima te uvijek uključuje dvojčani odnos između *subjekta posjedovanja* i *objekta posjedovanja*. U nastavku autor rabi nazive *posjednik* (subjekt posjedovanja) i *posjedovano* (objekt posjedovanja) kako bi se izbjegla podudarnost sa sastavnicama gramatičkoga rečeničkoga ustrojstva, subjektom i objektom.

Posvojnost opisuje i Krešimir Mićanović u članku *Posvojnost* (2001), navodeći da je termin posvojnost „univerzalno područje“ i svaki jezik raspolože „konvencionalnim izrazima“ kojima je izražava. Nadalje, onaj tko proučava posvojnost suočen je „s nizom problema“. Jedan od njih, ističe Heine (1997), odnosi se na „kognitivnu narav posvojnosti“. Naime, posvojnost pripada onim konceptima koji se opisuju kao „inherentno neodređeni ili nejasni“. Poteškoće u vezi s posvojnošću nastaju i zbog toga što značenje posvojnosti nije uvijek jasno odijeljeno od drugih značenja.

O pojmu posvojnosti Branko Kuna govori i u članku *Između atributne i predikatne posvojnosti* (2003). U navedenom se članku polazi uglavnom od konceptualnog određenja posvojnosti te se istražuje odnos i podudarnost između konvencionalnih oblika za njezino izricanje. Ona se može izreći tako da su posjednik i posjedovano povezani glagolskim elementom – *predikatna posvojnost* ili gramatikaliziranim odnosom u imeničnoj sintagmi, pri čemu posjednik sintaktički uvijek ima atributnu ulogu – *atributna posvojnost*.

Uz sve gore navedeno, autor navodi i zaključke B. Heinea (prema Kuna 2003) o posvojnosti:

- a. Posvojnost je međukulturalno prilično stabilan koncept; u svim do sada proučavanim jezicima postoje konvencionalizirana sredstva izricanja posvojnosti.
- b. Ne postoji univerzalna lingvistička struktura koja je zajednička svim posvojim ustrojstvima.
- c. Posvojna ustrojstva u velikoj mjeri izražavaju i druge koncepte osim posvojnih.
- d. Posvoji koncepti mogu biti izraženi lingvističkim oblicima koji se ne vežu uobičajeno za domenu posvojnosti.
- e. Ne postoji nužno jedan – jedan odnos između posvojnog oblika i značenja, niti je neobično, niti nenormalno, ali ga treba objasniti.

3.3.1. Genitiv s prijedlogom *od*

Posvojno značenje toga prijedložnoga izraza uglavnom bilježe sve naše gramatike. Prijedlog *od* uz imenice koje znače što živo nije standardan te ga valja zamijeniti nekim drugim sredstvom (bilježnica od sestre > sestrina bilježnica).

Slično čine Stjepko Težak i Stjepan Babić u *Gramatici hrvatskoga jezika* (1992), no oni u obzir ne uzimaju morfosintaktička obilježja, odnosno dijelom izjednačuju sintaktičke funkcije prijedložnoga i besprijedložnoga genitiva, umjesto *knjiga od Zdenke, kuća oca* valja reći *Zdenkina knjiga, očeva kuća*, no kasnije napominju kako se može upotrebljavati genitiv s prijedlogom *od* kad imenica u genitivu znači nešto što nije živo.

Branko Kuna (1999) navodi da u promatranom korpusu čestotnost posvojih sintagmi u kojima je posjednik izrečen vezom *od+G* [-živo], dakle koje su normativno dopuštene, bitno je manja nego li besprijedložnih genitiva tako da se i ne može govoriti o istosti sadržaja dvaju oblika, već samo o sličnosti.²

Zašto se jedna sintagmatska funkcija izriče različito (prijedložno ili besprijedložno) teško bi se moglo objasniti na temelju morfosintaktičkih obilježja, a bez uključivanja semantičkih i pragmatičkih kriterija. Da se uočiti u tim sintagmama kako su obje sastavnice konkretne imenice te je upotreba prijedloga *od* zastupljena u slučaju kada se osjeća jasna odvojivost posjedovanoga od posjednika:

(1) *Skupite pet čepova od boca Coca cole i pošaljite ih...* (Kuna 1999)

(2) */.../ ali taj vječni mladić koji često gubi ključeve od automobila. ...* (Kuna 1999)

---

² U konkurenciji na mjestu posjednika koji je neživa imenica stoje još i posvojni pridjevi, ali i lokativni izraz, dakle moguće je: 1) prozor *sobe*, 2) prozor *od sobe*, 3) *sobni* prozor, 4) prozor *na sobi* ili prozor *u sobi*.

U slučaju da su sastavnice u sintagmi apstraktne imenice, upotreba bi prijedložnoga genitiva u standardnom jeziku bila neobična, npr. *zakon logike* – *zakon od logike.

„Kako je prijedložni izraz *u+G* isključivo u ulozi izricanja živoga posjednika, nameće se zaključak da prijedložni izraz *od+G* predstavlja pozicijsku morfosintaktičku inačicu, uvjetovanu semantičkom kategorijom živosti, iako prijedložnost sama po sebi nije pogodna za izražavanje te razlike. No upravo norma nameće tu simetriju jer ne dopušta uporabu prijedložnog izraza *od+G* [+živo] za izricanje posvojnosti.“ (Kuna 1999: 42). Ipak u funkcionalnim stilovima manje restriktivnim prema standardnojezičnim pravilima (u razgovornom, nekim podstilovima novinskoga i u književnoumjetničkom stilu), u Kuninu je korpusu gotovo podjednak broj sintagmi u kojima je *posjednik* živa imenica s onim u kojima je *posjednik* neživa imenica:

(3) *Kad bi ja imao samo adresu od ćere u Americi...* (Kuna 1999)

(4) *Što on to hoće s tim rukopisom od Verene?* (Kuna 1999)

Branko Kuna na kraju navodi kako su spomenuti primjeri uzeti iz dijaloških oblika u kojima se oslikava opušteniji kolokvijalni govor, govor obitelji ili na ulici, dakle neformalna komunikacija.

Međutim, Kuna naglašava da ima i primjera kada bez promjene značenja nije moguća zamjena izraza *od+G* [+živo] s normativno ovjerenim posvojnim pridjevom. Sintagma iz rečenice (4) *rukopis od Verene* normativno nije ovjerena, ako je riječ o stalnom vlasništvu, no iz konteksta postaje jasno da rukopis (tekst) nije njezin (Verenin), već se samo nalazi privremeno u njezinu vlasništvu jer tekst potječe od druge osobe. Dakle, prijedložnim se izrazom izriče i izvorište radnje, ali

i posvojnost koja može biti stalna, ali i privremena (koja proistječe iz prostorne blizine). Takva semantička nepreciznost, ili bolje reći neodređenost nije svojstvena posvojnim pridjevima koji su po svojoj naravi uvijek jednoznačniji, određeniji.

Prema članku *Između atributne i predikatne posvojnosti* Branko Kuna (2003), kao što je već spomenuto, razlikuje *predikatnu posvojnost* i *atributnu posvojnost*. Navodeći morfosintaktička sredstva za izricanje atributne posvojnosti spominje i prijedložnu skupinu, na koju se u ovom radu posebno osvrćem, *od+G*: ključ *od ormara*, kundak *od puške*.

Valja spomenuti da se među *prijedložnim skupinama* samo s dvama prijedlozima izriče isključivo posvojnost *od+G* i *u+G*, iako je njihova pojava u tom značenju veoma ograničena. Tako se prijedlog *od* upotrebljava samo kada oba elementa posvojnog odnosa imaju oznaku [-živo] i [+konkretno], npr. *ključ od kovčega*, ali ne i **sin od profesora*, **vrsta od riječi*, **ogledalo od duše* i sl.

Krešimir Mićanović (2000) raspravlja o pravilima koja se tiču uporabe posvojnog pridjeva i posvojnog genitiva te upozorava na to da se inzistiranjem na zamjeni posvojnoga genitiva posvojnim pridjevom nerijetko poništavaju relevantne razlike koje među njima postoje. Tako navodi da je Kuna (1999) preispitujući problem norme i posvojnoga genitiva bez odredbe nedvojbeno pokazao na nizu primjera da „dosljedna i doslovna zamjena svakoga atributnoga (adnominalnoga, priimeničkoga) genitiva bez odredbe pridjevom s komunikacijskoga je stajališta nemoguća“. Tako su normativisti zahtijevali zamjenu genitivnih oblika posvojnim pridjevima: npr. *tvrdnja Markovića* > *Markovićeve tvrdnje* (Mićanović 2000). Neutemeljenost normativističkih intervencija uočena je u tome da se pojam posvojnoga genitiva odnosio i na sintaktičke konstrukcije kojima nije svojstvena posvojnost, u kojima ne postoji mogućnost parafraze s glagolom *imati*. Dakle, s

obzirom na to da konstrukcija gore navedenoga primjera nije posvojna, nije posvojni genitiv, ne može se zamijeniti posvojnim pridjevom.

Nadalje, spomenuti autor u radu navodi da se pored posvojnih zamjenica i posvojnih pridjeva u hrvatskom jeziku posvojnost često izražava i posvojnim genitivom odnosno posvojnim dativom. Međutim, genitivnim i dativnim oblicima može se pridati značenje posvojnosti samo ovisno o sintaktičkoj konstrukciji u kojoj se nalaze, odnosno sintaktičkoj funkciji u rečeničnom ustrojstvu.

O odnosu posvojnih pridjeva i posvojnoga genitiva, odnosno zamjenjivosti posvojnoga genitiva posvojnim pridjevom, često se piše u gramatičkim priručnicima.³

Dakle, atributna se posvojnost može izražavati posvojnim genitivom i posvojnim pridjevom. Normativna tradicija zahtjeva da se prednost daje posvojim pridjevima. Upotreba posvojnoga genitiva ovjerena je (1) kada se uz genitiv nalazi odredba (*automobil moga prijatelja*); (2) kada postoje zapreke u izvođenju pridjeva jer morfološka struktura imenice nije podložna adjektivizaciji (*stanovnici Prekrižja*) (Ivić, 1959; Babić, 1993c; Kuna, 1999).

A. V. Golovačeva i dr. (1989: 143-144) navode još tri pravila: 1. izražavanje pripadanja većem broju osoba (*odmor rudara*); 2. ime posjednika izraženo poimeničnim pridjevom (*gospodar vjernih*); 3. posjednik izražen imenicom koja označava neživo (*oštrica noža*). U svim ostalim slučajevima treba upotrebljavati posvojne pridjeve.

---

³ O tim dvama načinima izražavanja posvojnosti u slavenskim jezicima Golovačeva i dr. (1989: 146-147) govore kao o sinonimskim.

4. SINTAKTIČKA SINONIMIJA

Prema članku *Sintaktička sinonimija* autorice Diane Stolac (2007) sintaktička se sinonimija definira kao mogućnost izbora između dvaju različitih izraza ili dviju različitih struktura za jednu sintaktičku kategoriju te time pripada sintaktostilistici. Nadalje, u članku se za istraživanje sintaktičke sinonimije predlažu metodološka načela, a izdvojeni primjeri pokazuju odnos podskupina *izravnih objekata* (koji su u gramatikama označeni kao međusobno zamjenjivi akuzativ i genitiv), *atributa* (gdje se izdvajaju posvojna značenja, npr. posvojnost izražena imenicom u genitivu ili posvojnim pridjevom) i *priložnih oznaka* (na primjeru vremenskih oznaka).

Nositelj sintagme *sintaktička sinonimija* jest *sinonimija*, primarno leksikološki termin, dok njezina atribucija – *sintaktička* – upućuje na sintaksu. Za svaki je sinonimijski odnos nužno poznavanje značenjskih odnosa, pa se time ulazi u područje semantike, odnosno još i šire – semiotike. Smjesti li se sintaktička sinonimija u sintaktostilistiku, očito je da se ušlo u široko stilističko, preciznije lingvostilističko područje, stoga je prije iznošenja rezultata analize prikupljenoga materijala potrebno osvrnuti se na literaturu u kojoj se ovi pojmovi definiraju te navesti metodološka načela za istraživanje sintaktičke sinonimije, zaključuje Stolac.

Za sinonimiju su nužne najmanje dvije jezične jedinice čiji se odnos promatra kroz podudarnosti u značenju, odnosno vidi li se djelomično ili potpuno podudaranje sadržaja. Dok su stariji jezikoslovci naziv grčkoga porijekla *sinonim* prevodili kao istoznačnicu, neki danas nerado prihvaćaju mogućnosti postojanja potpunih značenjskih podudarnosti, već samo približne podudarnosti. Različitosti u definiranju mogu proizaći i iz određivanja polazišta za definiranje: ako se sinonimija promatra kroz podudarnosti, u sinonimima se vide varijante, a pomakom motrišta s podudarnosti na različitosti sinonimi postaju konkurenti. Dok se pristup sinonimima

kao varijantama može naći u više autora, poimanje sinonima kao konkurenata u hrvatskom jezikoslovlju još nije rašireno.

Za razliku od stilističke literature, koja posljednjih desetljeća opisuje sinonimiju izvan leksičke razine (Stolac 2007: 245), sintaktička je literatura sintaktičku sinonimiju prepoznala od prvih gramatičkih opisa, premda je, naravno, nije tako nazivala.

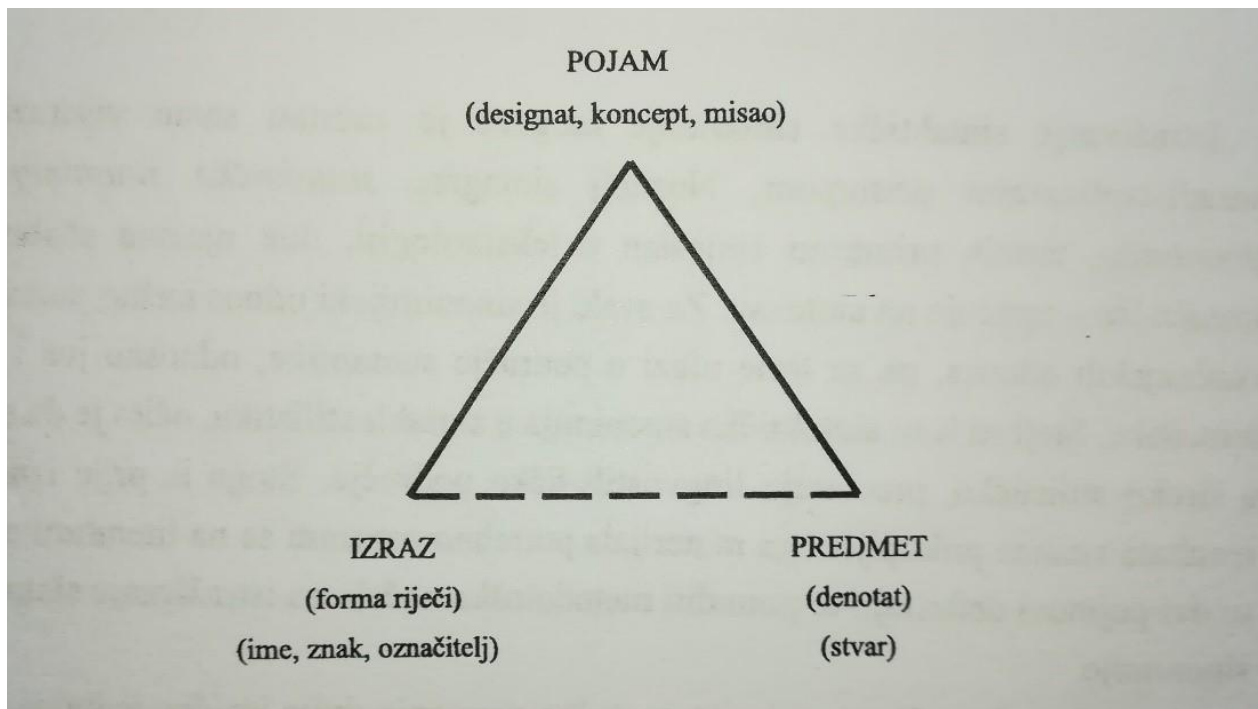
Nadalje, suvremena gramatika koja ovoj temi posvećuje cijelo poglavlje – „Sinonimni i homonimni spojevi riječi“ – jest „Gramatika hrvatskoga jezika“ autora Josipa Silića i Ive Pranjkovića. U gramatici se zamjenjivost sintagmi istoga ili sličnoga značenja naziva *gramatičkom sinonimijom* na razini sintagmema, a primjeri mogu tvoriti parove, ali i nizove, kao npr. *djevojka s plavim očima / djevojka plavih očiju / plavooka djevojka* (Silić – Pranjković 2005: 266).

Hrvatski su gramatičari rano uočili pojavu *sintaktička sinonimija*, ali je tek u novije vrijeme imenovana i dijelom opisana.

4.1. Semantički / semiotički trokut

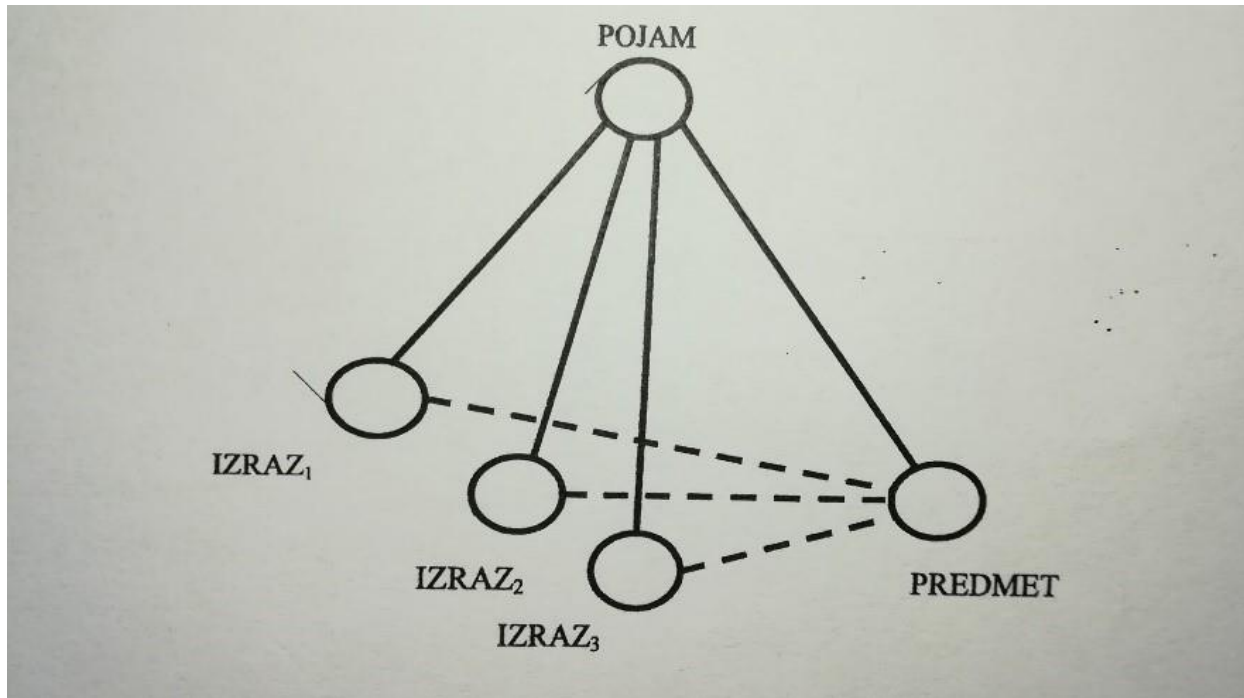
Već je rečeno da se sinonimija prvenstveno promatra u okvirima leksikologije, pa je stoga u nekih autora poimana kao jedna vrsta polileksije (uz antonimiju), koja je suprotna polisemiji / višeznačnosti. Njihova se suprotnost osniva na uspostavljanju asimetričnoga odnosa unutar semantičkoga / semiotičkoga trokuta.

Polazište je Ogden-Richardsov simbolički prikaz odnosa između *predmeta* i pripadajućega mu *izraza*, koji se zbog nemogućnosti izravnoga povezivanja uspostavlja preko *pojma* tvoreći tako semantički trokut.

Slika 1. Ogden-Richardsov semantički trokut (Stolac 2007: 242)

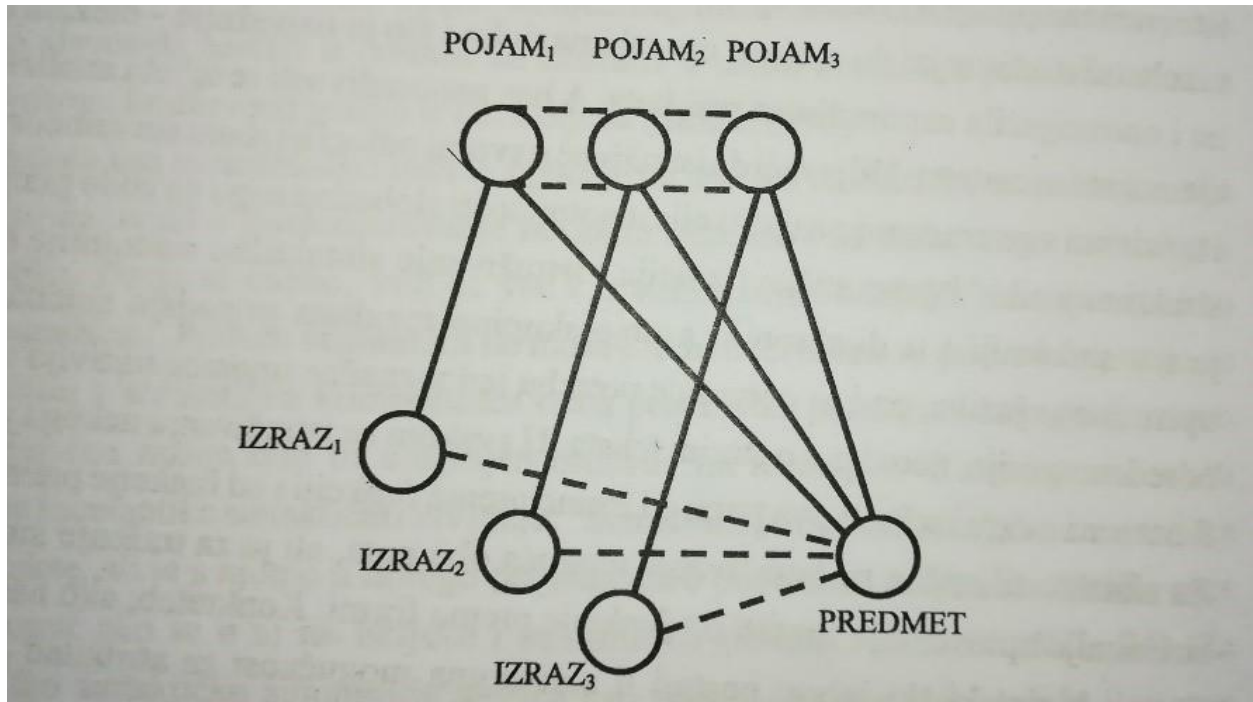
Spomenuta asimetričnost u sinonimiji očituje se u postojanju jednoga predmeta i više izraza, što je razlog modificiranja Ogden-Richardsova trokuta. Iz ove se promijenjene sheme vidi da se još uvijek sinonimija percipira kao *istoznačnost*:

Slika 2. Modificirani Ogden-Richardsov semantički trokut (Stolac 2007: 243)

Ipak, isti su autori već utvrdili da se sinonimija ne može prikazati kao potpuno sadržajno poklapanje. U tom je slučaju sinonimiju moguće prikazati kao dva kruga koja se većim ili manjim dijelom preklapaju (autori naglašavaju malu razliku u značenju). Navedeno uključuje i mogućnost inkluzije.

Dakle, više izraza mora odražavati neke značenjske nijanse, pa stoga mora i utjecati na pojam/koncept. Slijedom toga modifikacija Ogden-Richardsova trokuta treba obuhvaćati i promjene u sferi pojma:

Slika 3. Modificirani Ogden-Richardsov semantički trokut (Stolac 2007: 244)

Tako izvedena shema omogućava poimanje sinonimije kao bliskoznačnosti. Premda je sinonimija prvenstveno promatrana na leksičkoj razini, utvrđivanjem sinonimijskih parova i nizova model se može prenijeti i na druge jezične razine koje kao jedinicu imaju cjeloviti jezični znak, dihotomiju izraza i sadržaja.

4.2. Područje stilističkih metodoloških načela

Određivanje stilske obilježenosti i neobilježenosti pojedinih sintagmi u sinonimijskome odnosu otežano je zbog nepostojanja jasno opisane stilističke norme. Analizu sintaktičke sinonimije valja temeljiti na uvidu u međudjelovanje ne samo sintakse i stilistike nego i sintakse i semantike. Pri tom semantika ne može biti ni nadređena ni podređena, nego se sintaktičku i semantičku komponentu treba proučavati paralelno.

Istraživač se može naći na nesigurnu terenu jer je teško odrediti koja je to količina značenjskoga preklapanja potrebna za sinonimičnost, a kolika za novo značenje, npr.:

G	G
a) Popila je <u>mlijeka</u> .	Molim te, kupi <u>kruha</u> . (dio kruha)
A	A
b) Popila je <u>mlijeko</u> .	Molim te, kupi <u>kruh</u> . (cijeli kruh)

Objašnjenje: Premda je i partitivnom genitivu i akuzativu sintaktička funkcija (koja se očituje u rečenici) ista – izravni objekt, semantička komponenta (koja se očituje u sintagmi) razdvaja ih, pa je različitost u značenju očita – akuzativ upućuje na cjelinu, a genitiv na dio.

Metodološko polazište koje propituje međuzavisnot sintakse i semantike omogućuje uočavanje malih značenjskih razlika, koje donosi uporaba različitih padeža u istim sintaktičkim konstrukcijama.

5. IZRICANJE POSVOJNOSTI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

Cilj je ovoga završnog rada opisati načine izricanja posvojnosti u hrvatskom jeziku koji se javljaju na hrvatskim društvenim mrežama Facebook i Instagram s obzirom na kategoriju [+/- živo] *posjednik* (subjekta posjedovanja) i *posjedovano* (objekta posjedovanja). Dakle, usredotočila sam se na izricanje posvojnosti s kategorijom posjednika [+ živo] (*Lukina knjiga, *knjiga od Luke, *knjiga Luke*) i kategorijom posjednika [- živo] (*vrata od ormarića*).

Kao korpus istraživanja odabrala sam društvene mreže Facebook i Instagram. Riječ je o objavama korisnika društvenih mreža prijateljima na Facebooku (ukupno 312) i pratiteljima na Instagramu (ukupno 207) nastalim tijekom mjeseca srpnja i kolovoza ove godine. Dob je korisnika, odnosno prijatelja i pratitelja, na društvenim mrežama od 20 do 30 godina, a prevladavaju osobe ženskoga spola.

Analizom se korpusa željelo utvrditi koji su načini izricanja posvojnosti dominantni na društvenim mrežama Facebook i Instagram u promatranom razdoblju, s obzirom na kriterije subjekta i objekta posvojnosti.

Prema *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* Josipa Silića i Ive Pranjkovića posvojni je genitiv s prijedlogom *od* danas rijetko u porabi (npr. *sin od ujaka*), no ima primjera u kojima je i danas običan (npr. *džepovi od hlača*). U pravome posvojnem značenju takav se genitiv normativno ne preporučuje (npr. *sin od ujaka*); ali kad je riječ o odnosima među predmetima koji označuju štogod neživo, često je posve običan, npr. *ključ od ormara*.

Analizom se korpusa utvrdilo koji su načini izricanja posvojnosti dominantni na društvenim mrežama Facebook i Instagram u promatranom razdoblju, s obzirom na kategorije [+/- živo] subjekta i objekta posvojnosti. Iako se, kao što je već

navedeno, u pravome posvojnem značenju takav posvojni genitiv normativno ne preporučuje, analizom je korpusa uočeno da su ti prijedložni izrazi u funkciji izricanja posvojnosti vrlo frekventni:

xxx: *Nije ni čudo što je ovako lijep kada je **sin od Marije!*** (preuzeto: Instagram, 18. srpnja 2019.) ,

xxx: *Gdje su s maila **prezentacije od profesora?*** (preuzeto: Facebook, 22. srpnja 2019.),

xxx: *Ako netko od vas ima posuđenu **knjigu od Zvonka Kovača** - "Poredbena povijest književnosti", zamolila bih vas da mi se javite.* (preuzeto: Facebook, 22. srpnja 2019.).

Na izdvojenim je primjerima vidljiva mogućnost izbora između dviju različitih struktura za jednu sintaktičku kategoriju:

xxx: *Ako netko od vas ima posuđenu **knjigu od Zvonka Kovača** - "Poredbena povijest književnosti", zamolila bih vas da mi se javite.* (preuzeto: Facebook, 22. srpnja 2019.),

xxx: *Imam ja tu **Kovačevu knjigu**, posudim ti.* (preuzeto: Facebook, 22. srpnja 2019.),

xxx: *Sviđaju se tebi **slike od Petre?*** (preuzeto: Facebook, 10. srpnja 2019.),

xxx: *Sve su mi **Petrine slike** odlične.* (preuzeto: Facebook, 10. srpnja 2019.).

Dakle, oba se izraza podudaraju u značenju, što je nužno za sinonimiju.

Nadalje, kao što je gore navedeno, kad je riječ o odnosima među posjednika i posjedovanoga koji označuju štogod neživo, prijedložni je genitiv neutralan, npr.

xxx: *Iva, ovo je isti slučaj kao kad je nama pukla **guma od bicikla**.* (preuzeto: Facebook, 15. kolovoza 2019.),

xxx: *Prodajem **kućište od kosilice**.* (preuzeto: Facebook, 28. kolovoza 2019.),

xxx: *Prodajem **motor od golfa 3 odličan 1.9TDI cijena 1100kn*** (preuzeto: Facebook, 28. kolovoza 2019.).

Hrvatska gramatika Eugenije Barić i sur. (2005) posvojni (posesivni) genitiv definira kao imenički atribut u genitivu kojim se izriče pripadnost po vlasništvu ili kakvu sličnom pravu i vlasti. Posvojnim genitivom se izriče i pripadnost po rodbinskom odnosu, a analizom je korpusa uočeno malo takvih primjera, npr.:

xxx: *Izrađuje ih **mama moje prijateljice**.* (preuzeto: Instagram, 7. kolovoza 2019.).

xxx: ***Sestra mog prijatelja** iznajmljuje stan u tom dijelu grada.* (preuzeto: Facebook, 9. kolovoza 2019.).

Prema Kuni (1999) prijedlog *od* uz imenice koje znače što živo nije standardan te ga valja zamijeniti nekim drugim sredstvom (*bilježnica od sestre > sestrina bilježnica*). Dakle, Branko Kuna zaključno navodi da se prijedlog *od* upotrebljava samo kada oba elementa posvojnog odnosa imaju oznaku [-živo] i [+konkretno], npr. *ključ od kovčega*, ali ne i **sin od profesora*.

Analizom je korpusa uočeno nekoliko primjera koji odstupaju od navedenog pravila, a neki od njih su npr.:

xxx: *Sviđa mi se ova **jakna od Nine!*** (preuzeto: Instagram, 29. srpnja 2019.),

xxx: ***Slike od Lorene** su uvijek posebne.* (preuzeto: Instagram, 16. srpnja 2019.),

xxx: *Hoćeš da ti ja posudim knjige od sestre?*(preuzeto: Facebook, 21. kolovoza 2019.).

Analizom je uočeno više primjera koji odstupaju od navedenog pravila, no uočeno je nekoliko onih koji su u skladu s pravilom, npr.:

xxx: *Predobre su mi **Ivine slike**.* (preuzeto: Instagram, 17.srpnja 2019.),

xxx: ***Dorina haljina** mi se najviše sviđa.* (preuzeto: Facebook, 23. srpnja 2019.).

Branko Kuna (1999) ističe da ako sastavnice sintagme imaju semantičke oznake [+konkretno] i [-živo], uobičajen je prijedložni izraz *od+G*, u drugim leksičko semantičkim klasama imenica poraba je tog izraza naglašeno obilježena ili proskribirana (**brat od prijatelja*). Takvi su primjeri zastupljeni na društvenim mrežama, a neki od njih su npr.:

xxx: *Ovo mi je najdraža **pjesma od Josipe**.* (preuzeto: 13.kolovoza 2019.),

xxx: *Moraš doći sutra, može te povesti **brat od Marina**.* (preuzeto: 31.srpnja 2019.).

Stjepko Težak i Stjepan Babić (1992: 254) propisuju da se posvojni genitiv ne upotrebljava kada se umjesto njega može upotrijebiti posvojni pridjev (npr. umjesto *knjiga od Zdenke* treba *Zdenkina knjiga*). Analizom su korpusa na društvenim mrežama Facebook i Instagram uočena oba primjera:

xxx: *Je li još uvijek u prodaji **knjiga od Ingrid**?* (preuzeto: Facebook, 23. srpnja 2019.),

xxx: *Pročitala sam **Perkovu knjigu** i baš mi se svidjela.* (preuzeto: Facebook, 15. srpnja 2019.).

Svi su spomenuti primjeri uočeni na društvenim mrežama Facebook i Instagram. Navedene su društvene mreže dvije od tri najpopularnije platforme za komuniciranje s većim brojem korisnika. Spomenuti su primjeri uzeti iz objava, opisa fotografija te dijaloških oblika u kojima se oslikava uglavnom neformalna komunikacija, opušteniji kolokvijalni govor te je s obzirom na to već na početku prikupljanja materijala za analizu bio očekivani veći broj primjera koji nisu standardni, odnosno primjera koji se normativno ne preporučuju.

6. ZAKLJUČAK

Analizom je korpusa utvrđeno da se na društvenim mrežama Facebook i Instagram rabe različiti načini izricanja posvojnosti s obzirom na kategoriju [+/- živo] *posjednik* (subjekta posjedovanja) i [+/- živo] *posjedovano* (objekta posjedovanja). Nadalje, na objavama spomenutih društvenih mreža utvrđena je i sintaktička sinonimija, odnosno mogućnost izbora između dviju različitih struktura za jednu sintaktičku kategoriju (npr. *Petrine slike, slike od Petre*).

Posvojni genitiv označuje *posjednika* (lat. *possessor*), tj. predmet (posebno često osobu) kojemu što pripada, onoga koji što posjeduje i dolazi uz imenske riječi što označuju *posjedovano* (lat. *possessum*). Prema *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* Josipa Silića i Ive Pranjkovića posvojni je genitiv s prijedlogom *od* danas rijetko u porabi (npr. *sin od ujaka*), no ima primjera u kojima je i danas običan (npr. *džepovi od hlača*). U pravome posvojnem značenju takav se genitiv normativno ne preporučuje (npr. *sin od ujaka*), ali kad je riječ o odnosima među predmetima koji označuju štogod neživo, vrlo je čest, npr. *ključ od ormara*. S obzirom na rezultate analize korpusa, posvojni je genitiv s prijedlogom *od* danas često u porabi, i u pravilnoj i u pogrešnoj.

Kad je riječ o odnosima među *posjednika* i *posjedovanoga* koji označuju štogod neživo, prijedložni je genitiv neutralan, a objave na društvenim mrežama pokazuju da je i vrlo aktualan. Posvojnim se genitivom izriče i pripadnost po rodbinskom odnosu, a analizom je uočeno malo takvih primjera. Prema Kuni (1999) uz imenice koje znače što živo nije standardan te ga valja zamijeniti nekim drugim sredstvom. Na Facebooku i Instagramu je uočeno više primjera koji odstupaju od navedenog pravila, no nekoliko je i onih koji su u skladu s njim.

Zaključno, dominantni su načini izricanja posvojnosti na društvenim mrežama Facebook i Instagram u promatranom razdoblju, s obzirom na kategoriju [+/- živo] subjekta i objekta posvojnosti, oni koji se normativno ne preporučuju, što je očekivano s obzirom na to da je riječ o uglavnom neformalnoj komunikaciji.

7. Literatura i izvori

1. Babić, Stjepan (1993c), *U jarmu genitiva posvojnoga*, Vjesnik, Zagreb, 30. 10. 1993.
2. Barić, Eugenija; Lončarić, Mijo; Malić, Dragica; Pavešić, Slavko; Peti, Mirko; Zečević, Vesna; Zinka, Marija, 2005. *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb
3. Golovačeva, A. V., Ivanov, Vjač. Vs., Mološnaja, T. N., Nikolaeva, T. M., Svešnikova, T. N., (1989), *Kategorija posesivnosti v slavjanskih i balkanskih jazykah*, Moskva.
4. Ivić, Milka (1959), *Srpskohrvatski padežni oblici obavezno praćeni odredbom kao pomoćnim morfološkim znakom*, Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, 4: 151-163.
5. Kuna, Branko, 1999. *O izricanju posvojnosti prijedložnim genitivnim izrazima*, Jezikoslovlje, 2(2-3), Osijek, str. 35-44.
6. Kuna, Branko, 2003. *Između atributne i predikatne posvojnosti*, Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 29, Zagreb, str. 157-171.
7. Mićanović, Krešimir, 2000. *Posvojni pridjevi i izražavanje posvojnosti*, Suvremena lingvistika, 49-50, Zagreb, str. 111-123.
8. Mićanović, Krešimir, 2001. *Posvojnost*, Suvremena lingvistika, 51-52, Zagreb, str. 173-190.
9. Silić, Josip; Pranjković, Ivo, 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Školska knjiga, Zagreb
10. Stolac, Diana, 2007. *Sintaktička sinonimija // Sintaktičke kategorije* / Kuna, Branko (ur.). Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2007. str. 241-252.

Mrežni izvori

- Preprović, Tamara, 2019. *Najpopularnije društvene mreže u Hrvatskoj – popis društvenih mreža*, <https://www.drustvene-mreze.com/najpopularnije-drustvene-mreze-u-hrvatskoj-popis-drustvenih-mreza/> (preuzeto: kolovoz 2019.)

8. Popis slika

<i>Slika 1. Ogden-Richardsov semantički trokut (Stolac 2007: 242).....</i>	<i>18</i>
<i>Slika 2. Modificirani Ogden-Richardsov semantički trokut (Stolac 2007: 243) .....</i>	<i>19</i>
<i>Slika 3. Modificirani Ogden-Richardsov semantički trokut (Stolac 2007: 244) .....</i>	<i>20</i>

9. Sažetak i ključne riječi

Predmet su istraživanja ovog završnog rada načini izricanja posvojnosti u hrvatskom jeziku koji se javljaju na hrvatskim društvenim mrežama (Facebook, Instagram) s obzirom na kategoriju [+/- živo] *posjednik* (subjekta posjedovanja) i *posjedovano* (objekta posjedovanja).

Posvojni genitiv, prema *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* Josipa Silića i Ive Pranjkovića (Školska knjiga, Zagreb, ²2007.), označuje posjednika (lat. *possessor*), tj. predmet (posebno često osobu) kojemu što pripada, onoga koji što posjeduje i dolazi uz imenske riječi što označuju posjedovano (lat. *possessum*).

Prema Branku Kuni (1999, 2003) među *prijedložnim se skupinama* samo s dvama prijedlozima izriče isključivo posvojnost *od+G* i *u+G*, iako je njihova pojava u tom značenju veoma ograničena. Tako se prijedlog *od* upotrebljava samo kada oba elementa posvojnog odnosa imaju oznaku [-živo] i [+konkretno].

Ključne riječi: posvojnost; posjednik; posjedovano; jezik društvenih mreža; hrvatski jezik

10. Naslov i ključne riječi na engleskom jeziku

EXPRESSION OF POSSESSION IN CROATIAN

Key words: syntactic synonymy; expression of possession; possessor; possessum; social networks